

ZADANIA ÚLOH

V. B + V. C – Domáce úlohy zo SJL – 15. 06. – 19. 06. 2020

LITERATÚRA

1. Úloha: Do zošitov vypracujte pracovný list **Literatúra – 5. ročník – Celoročné opakovanie I.** Pri vypracovaní si pomôžte učebnicou a zošitom. Vypracovaný pracovný list odfoťte a pošlite **do** 19.06.2020, 14:00 hod.

Literatúra – 5. ročník – Celoročné opakovanie I.

1. úloha / Čo je to literatúra? _____

2. úloha / Dopln do poučky chýbajúce slová.

Próza je písaná _____ rečou. Základnou jednotkou prózy je _____. Autor prozaického diela sa nazýva _____.

Poézia je písaná _____ rečou. Základnou jednotkou poézie je _____. Autor poézie sa nazýva _____.

3. úloha / Čo je to pieseň? _____

4. úloha / Vymenuj aspoň 5 druhov ľudových piesní. _____

5. úloha / Dopln zo zátvorky správnu možnosť.

Ľudové piesne sa šíria _____ (písomným / ústnym) podaním z generácie na generáciu.

6. úloha / Dopln zo zátvorky správnu možnosť.

a) Pri ľudových piesňach autora _____ (poznáme / nepoznáme).

b) Pri zľudovených piesňach autora _____ (poznáme / nepoznáme).

7. úloha / Spoj názov piesne s jej druhom. Výsledky zapíš do tabuľky. A-6, B-4, C-5, D-7, E-1, F-3, G-2

A. Povej, vetrík, poved

1. uspávanka

B. Do hory, do lesa, valasi

2. zbojnícka pieseň

C. Ej, slniečko horúce

3. pastierska/valašská pieseň

D. Čie sú to kone, koničky, kone

4. koleda

E. Búvajže mi, búvaj...

5. trávnicie

F. Po valašsky od zeme

6. ľúbostná pieseň

G. Ej, musel by to chlap byť

7. regrútska pieseň

8. úloha / Dopln do poučky chýbajúce slová.

a) Verš je _____.

b) Zvuková zhoda slabík na konci verša sa nazýva _____.

c) Strofa je _____.

d) Striedaním prízvuchných a neprízvuchných slabík vzniká _____.

e) Personifikácia je _____.

9. úloha / Čo je to rozprávka? _____

10. úloha / Rozprávky podľa obsahu delíme na fantastické, zvieracie a realistické. Zorad' jednotlivé rozprávky podľa ich obsahu.

(*O troch grošoch. Sitno. Veterný kráľ. Zlatá páva. Škaredé káčatko. Zemský poklad. O červenej sliepočke.*)

Zvieracie rozprávky: _____

Fantastické rozprávky: _____

Realistické rozprávky: _____

11. úloha / Dopln' do poučky chýbajúce slová. Napíš aspoň 2 ľudové a 2 autorské rozprávky.

a) Pri ľudových rozprávkach autora _____ (poznáme / nepoznáme). Z ľudových rozprávok poznám: _____.

b) Pri autorských (umelých) rozprávkach autora _____ (poznáme / nepoznáme). Z autorských rozprávok poznám: _____.

12. úloha / Čo je to nonsens? _____

13. úloha / Dopln' do poučky chýbajúce slová.

Divadelná hra je literárne dielo určené na _____. Základom je _____, ktorého hlavným znakom sú _____. V dramatickom diele _____ rozprávač. Poznámky v zátvorkách, ktoré opisujú prostredie, správanie postáv, to ako vyzerajú sa volajú _____. Divadelná hra môže mať podobu bábkovej, filmovej alebo televíznej hry. Bábková hra je divadelná hra v ktorej vystupujú _____. Herci, ale aj animované postavičky môžu vystupovať v _____.

14. úloha / Čo je to povest'? _____

15. úloha / Čím sa povest' odlišuje od rozprávky? _____

16. úloha / Čo má povest' spoločné s rozprávkou? _____

17. úloha / Povesti podľa obsahu rozdeľujeme na 3 druhy. Vymenuj ich a pri každom napíš 1 príklad.

18. úloha / Napíš meno zberateľa ľudových povestí. _____

19. úloha / Oprav nasledujúce tvrdenia.

a) Legenda je lyrický literárny žáner. _____

b) Prvé legendy vznikali v období praveku. _____

c) Legendy majú vymyslený základ, ktorý súvisí s náboženstvom. _____

d) Legendy môžu mať iba veršovanú podobu (formu). _____

e) Najdôležitejšími legendami sú Moravsko-grécke legendy. _____

f) Najznámejšou ľudovou legendou je Legenda o sv. Jurajovi. _____

20. úloha / Čo je to komiks? _____

21. úloha / Čo je to encyklopédia? _____

SLOVENSKÝ JAZYK

1. Úloha: Do zošitov prepíšte poznámky **Jednoduché rozprávanie – časová postupnosť** a vypracujte úlohy. **Poznámky a vypracované úlohy odfoťte a pošlite na kontrolu do 19.06.2020, 14:00 hod.**

2. Úloha: Do zošitov prepíšte poznámky **Slovná zásoba a vypracujte úlohy**. **Poznámky a vypracované úlohy odfoťte a pošlite na kontrolu do 19.06.2020, 14:00 hod.**

Poznámky prepísať do zošitov.

Nadpis: Jednoduché rozprávanie – časová postupnosť

- V rozprávaní vystupujú **postavy**. Jedna z postáv je zároveň aj rozprávačom.
- **Rozprávač** môže hovoriť príbeh v 1. osobe sg. alebo v 1. osobe pl..
- Rozprávanie môžeme ozvláštniť použitím **priamej reči** postáv.
- V rozprávaní používame **slovesá** hlavne **v minulom čase** (napr. *cestoval som, videl som...*).
- V rozprávaní sa môže uplatniť aj **opis** – napr. **opis postáv alebo opis prostredia**. Opis priblíži čitateľovi vzhľad postáv a priblíži prostredie, v ktorom sa udalosť odohráva.
- Rozprávanie má svoj **nadpis**. Ten má byť **krátky, ale výstižný** (napr. *Môj miláčik, Flak.*; *Natati.*; *Mlynár Filip Fifík.*; *Najkrajšia spomienka.*; *Lož má krátke nohy.*)

Úlohy:

1. Prečítaj si úryvok rozprávania.

Prvý letný deň sa začal, ako sa na letný deň patrí. Slnko svietilo ostošesť, obloha sa jagala modrou čistotou, v tráve pobehoval drozd. Myslel som si, že tento deň po škole využijem na bicyklovanie.

Moje plány skrížil hlúčik žiakov pred jedálňou. Čo sa robí? Uvidel som psa, ktorý stál pred dverami jedálne a túžobne na ne hľadel. Nik z detí sa k nemu neodvážil priblížiť, hoci občas zavrtel chvostom. Pes bol mocný, pevne stál na vysokých chudých nohách. Jeho tmavá srst' sa ligotala na slnku ako eben. Najväčšmi ma však zaujali jeho oči. Na veľkej čiernej hlave svietili ako veľké zelené egreše. Dali sa v nich čítať otázky: Kde je môj pán? Kde bude môj domov?

Spolu s Mirkou, ktorej otec pracuje v útulku pre zvieratá, sme vymysleli plán. Dnes a bicyklovanie odkladá, dnes máme iné povinnosti...

2. Vymysli nadpis rozprávania z prvej úlohy.

3. Vymysli pokračovanie rozprávania o záhadnom psíkovi pred školskou jedálňou. –

- Nezapomnite uplatniť vedomosti o jednoduchom rozprávaní z predchádzajúcich hodín. Rozdelenie na úvod, jadro a záver. A uplatnenie časovej postupnosti, teda rozprávania vecí tak, ako za sebou nasledovali po poradi.

4. Napíš ako vyzerá pes, ktorého stretla hlavná postava.

Poznámky prepísať do zošitov.

Nadpis: Slovná zásoba

- Slovná zásoba je **súbor všetkých slov v jazyku**. Tvoria ju dve časti – **jadro** a **okraj** slovnej zásoby.
- **Jadro** tvoria najstaršie a najčastejšie používané slová. Tvorí ju asi 800 slov (napr. *chlieb, mama, otec, sestra, brat, zem, voda, ja, ty...*).
- **Okraj** slovnej zásoby sa neustále mení, pretože staré slová zanikajú (napr. *rytier, groš*), nové slová vznikajú (napr. *dial'nica, notebook, internet*).
- Slovnú zásobu tvoria tiež:
 1. **Prirovnanie** vzniká prirovnávaním jedného predmetu k inému (napr. *mocný ako medveď, tma ako v rohu*). Prirovnaním môžeme niečo **názornejšie pomenovať** alebo ním môžeme **zveličiť** nejakú vlastnosť. V básni má prirovnanie **umelecký zážitok**.
 2. **Porekadlo** je ustálené slovné spojenie, ktoré obrazne pomenúva nejaký jav, ale **nemá ponaučenie** (napr. *Vzal nohy na plecía. = utiekol; S múdrou materou sa poradil. = bol múdry*).
 3. **Príslovie** je ustálené slovné spojenie, ktoré obrazne pomenúva nejaký jav, ale **prináša ponaučenie** (napr. *Bez práce nie sú koláče. = aby si niečo mal, tak musíš pracovať; Lepší rozum ako zlato.; Priateľa poznáš v núdzi.*).
 4. **Pranostika** je ľudová múdrosť s predpoveďou počasia alebo životnou skúsenosťou (napr. *Martin chodí na bielom koni.*).

Úlohy:

1. Do prirovnaní doplň správne slová.

(*obloha, hora, strela, straka, sova, včelička, repa, prútik, hrdličky*)

Usilovný ako _____. Urastený ako _____. Červený ako _____. Rýchly ako _____.
Hrkútajú ako _____. Oči modré ako _____. Kradne ako _____.
Múdry ako _____. Pás má štíhly ako _____.

2. Vysvetli jednotlivé príslovia.

- a) Čo môžeš urobiť dnes neodkladaj na zajtra.
- b) Lož má krátke nohy.
- c) Priateľa poznáš v núdzi.
- d) Komu sa nelení, tomu sa zelení.

3. Do pranostík doplň správne slová.

- a) Katarína na blate, _____ na ľade.
- b) Ako na _____, tak po celý rok.
- c) _____ chodí na bielom koni.